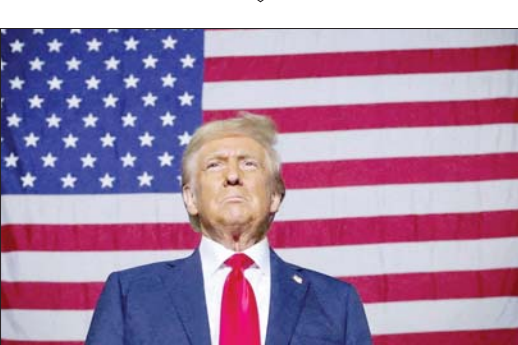

یادداشت

ایران و آمریکا در دور دوم ریاست جمهوری ترامپ

مرتضی شریبانی

سرانجام پس از مدت‌ها، دور دیگری از مذاکرات ایران با سه کشور اروپایی صنو برجام برگزار شد. طرفین ترجیح دادند که این دوره از مذاکرات در فضایی به دور از توجه رسانه‌ها برگزار نشود تا مذاکره‌کنندگان بتوانند در فضایی آرام و به دور از حاشیه‌ها به تبادل نظر بپردازند. البته اظهارات مقام‌های دو طرف نشان می‌دهد که طرفین چندان انتظاری از این دور از مذاکرات نداشتند و در این شرایط می‌توان توافق دو طرف به ادامه مذاکرات در آینده نزدیک را مثبت تلقی کرد. اما نکته تامل‌برانگیز در میان، نه خود مذاکرات؛ بلکه اظهارنظرهای مقام‌های ایرانی درگیری در آن است که به نظر می‌رسد چشم‌انداز جدیدی را درباره شیوه تعامل ایران با بلوک غرب نشان می‌دهد. جایی که کاظم غریب‌آبادی، معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت خارجه، در توییتهی نوشت «اروپا در موضوع هسته‌ای ایران به دلیل برخوردار نبودن از روحیه مسئولیت‌پذیری و اعتمادبه‌نفس لازم، مدت‌هاست از بازیگری تأثیرگذار فاصله گرفته». اهمیت اظهارنظر معاون وزیر خارجه وقتی بیشتر می‌شود که بدانیم پیش از او وزیر خارجه نیز در توییتهی، بدیننی و تردید خود را درباره مذاکره با تروینکای اروپا به‌عنوان طرف درست گفت‌وگو ابراز داشته است و البته مهم‌تر-از همه، علی لاریجانی، مشاور رهبر انقلاب، نیز در مصاحبه‌ای از مذاکره برای حصول توافق جدید در زمینه برنامه هسته‌ای استقبال کرده بود. حال از مجموعه این اظهارنظرهای مقام‌های ارشد دست‌اندرکار راهبری سیاست خارجی، می‌توان ردپای رویکردی سازنده را در سیاست خارجی کشور دیدگی کرد. رویکردی که با واقع‌بینی درصدد مذاکره مفید و اثربخش برای حصول به منافع ملی است و به نظر نمی‌رسد در این مسیر گفت‌وشنود و تعامل با آمریکا نیز خط قرمزی تلقی شود. اما این راهبرد در شرایط فعلی و در زمانی که عملا باید آماده مواجهه با دولت جدید ترامپ باشیم، چقدر مؤثرتر است و چقدر ترامپ و تیم همراهش با این رویکرد برای رفع مشکلات این دو کشور همراهی خواهد داشت؟ پاسخ به این سؤال دشوار است، چراکه به طور کلی رئیس‌جمهور جدید آمریکا در سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های خود در دوران مبارزات انتخاباتی، اشاراتی محدود به ایران داشته و در همین موارد معدود نیز تأکید کرده که قصد تقابل با ایران را ندارد. اما می‌دانیم که او با وجود سردادن شعارهای تقریبا مشابه، اولین دوره ریاست‌جمهوری خود را به زمانی برای تقابل شدید و کشمکش بین ایران و آمریکا تبدیل کرد؛ دو کهنه‌های گزافی را برای کشورهای پدید آورد. در واقع به نظر می‌رسد که یکی از مشکلات موجود در فضای تحلیلی کشور نبود توجه لازم و کافی به تبیین دلایل ترامپ برای اتخاذ سیاست‌های تقابلی با کشورهای در اولین دوره ریاست‌جمهوری او است و در اغلب موارد بدون توجه به دلایل سیاسی و امنیتی رویکرد ترامپ، تنها به شخصیت پیش‌بینی‌ناپذیر او اشاره شده که چندان هم درست به نظر نمی‌رسد. درواقع تصمیم‌های تمام‌سیاست‌مداران، نتیجه ارزش‌ها، اهداف، مضای برنامه و شیوه‌های اجرایی ناشی از شخصیت آن سیاست‌مدار است که رئیس‌جمهور جدید آمریکا نیز خارج از این قاعده نیست. در این راستا لازم به نظر می‌رسد که برای پیش‌بینی سیاست‌های ترامپ در دومین دوره ریاست‌جمهوری او، نگاهی به دوره اول حضور ترامپ در کاخ سفید بیفکنیم و با تحلیل دلایل شیوه برخورد ترامپ با ایران در آن مقطع زمانی، به تصویری نسبتاً روشن درباره مختصات فعلی سیاست‌ها و نوع برخورد او با ایران دست یابیم.

ترامپ در سال ۲۰۱۷ و پس از یک انتخابات به‌شدت پرتنش در فضایی دوقطبی به قدرت رسید، در شرایطی که خود او نیز از جمله دلایل اصلی ایجاد نزاع و تقابل در فضای سیاسی آمریکا بود. در چنین فضایی ترمپ تلاش داشت تمام دستاوردهای دولت اوباما را به نحوی نابود کند که خروج از برجام و بازگرداندن فشار اقتصادی به ایران اقدامی کم‌هزینه و پربایده در این مسیر به شمار می‌رفت. اهداف، مضای برجام و تعلیق بخش درخورتوجهی از برنامه هسته‌ای ایران یکی از دستاوردهای مهم دولت اوباما در زمینه جلوگیری از تنش و ایجاد ثبات در خاورمیانه تلقی می‌شد که البته در میان حزب جمهوری‌خواه و حتی بخش‌هایی از حزب دموکرات مخالفان ثابت‌قدمی داشت. البته ترمپ در این مرحله به‌شدت محتاط بود که برخورد با ایران از کنترل خارج نشده و به جنگ منجر نشود. تا جایی که او به سرنگونی پهپاد آمریکایی از سوی پدافند ایران پاسخ می‌داد. در مقابل حوثی‌ها به تأسیسات نفتی آرامکو واکنش نشان نداد و در ماجرای توقیف کشتی انگلیسی به تلافی توقیف کشتی ایرانی در جبل‌الطارق حمایتی از دولت انگلیس نکرد. اما به‌تدریج برای آمریکا دلایلی استراتژیک برای مقابله با ایران پدید آمد. درواقع آشکارشدن هرچه بیشتر قدرت اقتصادی چین در کنار تعارض نظام سیاسی این کشور با ساختار سیاسی مدنظر بلوک غرب، آمریکا را متقاعد می‌کند که ضروری است تمرکز خود را به آسیای شرقی و حوزه اقیانوس آرام معطوف کند. این تغییر در دوره دوم ریاست‌جمهوری اوباما آغاز شد و هرچند اوباما با توجه به شخصیت دانشگاهی و پرنسپ و شخصی اشاره مستقیمی به آن نداشت اما در عمل نشانه‌های مشخصی از کاهش توجه و تمرکز آمریکا به خاورمیانه و اروپای غربی نمایان بود. این فرایند در دوران ترامپ با شعارهایی مانند خروج آمریکا از پیمان ناتو و میاهو در زمینه جنگ تجاری با چین، نمود بیرونی و رسانه‌ای بیشتری پیدا کرد. اما آمریکا برای تمرکز واقعی و رقابت با چین نیاز داشت که از حضور نظامی خود در اروپا و خاورمیانه کاسته و نیروهای خود را در اقیانوس آرام تقویت کند. اما برای تحقق این سیاست لازم بود که در خاورمیانه ترتیبات امنیتی قابل اتکالی برای حفظ ثبات پدید آید. اوباما تصمیم داشت این ترتیبات امنیتی را با مذاکره و جلب همکاری ایران تحقق ببخشد. این رویکرد با سیاست‌های ترامپ و رویکرد حزب جمهوری‌خواه در تعارض بود و متوقف شد. بنابراین در ابتدای دوران ریاست‌جمهوری ترامپ برنامه مشخصی برای همکاری‌های امنیتی منطقه‌ای در خاورمیانه وجود نداشت. اما تلاش‌های جرد کوشنر، داماد ترامپ، به صورت غیرمنتظره‌ای راه‌حل را در قالب پیمان ابراهیم نمایان کرد. پیمان ابراهیم زمینه‌ای را فراهم می‌کرد که اسرائیل و کشورهای عربی بی‌توجه به مصائب مردم فلسطین صلح را به روابط سیاسی و امنیتی رسمی برقرار کنند تا در ادامه ترتیباتی امنیتی با همکاری کشورهای عرب و اسرائیل ایجاد شود تا با تقویت امنیت و ثبات در قالب این ساختار امکان کاهش حضور نظامی آمریکا در خاورمیانه و تقویت نیروهای این کشور در اقیانوس آرام فراهم آید.

عبدالرحمن فتح‌اللهی: مسعود پزشکیان شامگاه دوشنبه در دومین گفت‌وگوی تلویزیونی خود با مردم، به بیان کارنامه دولتش در

صردروزی آن پرداخت و در همین زمینه عنوان کرد: «در صد روز اول فعالیت این دولت با حوادث مختلفی مواجه بودیم؛ ازجمله اینکه در شب تحلیف رئیس‌جمهور، صهیونیست‌ها شهید اسماعیل هنیه را در تهران به شهادت رساندند و شاهد جنایات رژیم اشغالگر در غزه و لبنان در این مدت بوده‌ایم». به نوشته ایرنا، رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه پرداخت مطالبات گندم‌کاران در قانون دیده نشده بود، بیان کرد: «اعتراضات پرستاران به حقوق و دستمزد و پاداش بازنشستگان ازجمله مسائلی بود که در این مدت با آن درگیر بودیم و تلاش کردیم آنها را در این مدت حل کنیم». پزشکیان در پاسخ به نخستین پرسش درباره ناترازی انرژی و اقدامات دولت برای حل این مشکل، ابتدا با اذعان به مصرف بالای انرژی برق، دوباره موضوع را به متخصصان و کارشناسان ارجاع داد و خاطرنشان کرد: «هرکسی بتواند به حل مشکل ناترازی انرژی کمک کند، ما در دولت استقبال می‌کنیم». رئیس‌جمهور در تریز مهمی از این گفت‌وگو به موضوع احتمال افزایش بهای بنزین هم پرداخت و افزود: «وقتی به واردات بنزین پول اختصاص می‌دهیم، متعاقب این اقدام کسری می‌آوریم و کسری ایجاد تورم می‌کند و تورم به افشار پایین فشار می‌آورد. تورم یعنی از جیب محرومان و کارمندان برداشتن؛ حالا اینکه چه باید بکنیم، کارشناسان در حال بحث هستند». به گفته پزشکیان، «اگر روش مناسب پیدا شد، با مردم در میان خواهیم گذاشت و واقعیت را می‌گوییم».

اگر ترامپ کاری نکند، سال آتی درآمد ما ۱۲ میلیارد دلار خواهد بود

مسعود پزشکیان در این گفت‌وگو و در پاسخ به پرسشی درباره کرانی‌های اخیر ازجمله لبنان، نان و خودرو به بودجه کالاهای اساسی اشاره و بیان کرد: «باید ۱۵ میلیارد دلار برای کالاهای اساسی اختصاص می‌دادند و پنج میلیارد هم قیلا بود. چقدر هم درآمد داشته‌ایم، تا آخر سال ۱۲ میلیارد دلار است. از جایی پول برداشتند به جای دیگر دادند که باید پول آنها را هم بدهیم. از قبل پول شرکت‌ها را پیش‌خور کرده‌اند؛ یعنی عددی که می‌توانیم بدهیم هم همراهی هم همراه بود. کم‌اینکه جمعدلییطحی، فعال میلیاردی ۱۲ میلیارد دلار افزایش دادیم، اما این کارها مُسکن است.» با توجه به همین گفته‌ها، رئیس‌جمهور در ادامه نکته مهمی را مطرح و تأکید کرد: «با این شرایط، در سال آینده به شرط اینکه اتفاقی نیفتد و ترامپ هم که روی کار آمده اگر کاری نکند، درآمد ما ۱۲ میلیارد دلار خواهد بود». رئیس‌جمهور درباره اقدامات و تلاش‌های این دولت برای رفع تحریم‌ها، به سفر نیویورک اشاره و عنوان کرد: «برای رفع تحریم‌ها در سفر آمریکا با اروپایی‌ها صحبت کردیم، قرار بود هفته بعد در اروپا توافق کنند و مشکلات حل شود. اسرائیلی‌ها دعوا راه انداختند تا نگذارند ما با دنیا توافق کنیم و ما را در چالشگی نگه دارند تا مردم ناامید شوند و بگویند اینها عریضه هستند». پزشکیان اذعان کرد: «گفت‌وگوهای ما در مسیر خوبی پیش می‌رفت؛ با رئیس‌جمهور فرانسه، رئیس شورای اروپا و مقاماتی از سئوتیس گفت‌وگو کردم و قرار شد با هم کار کنیم تا سوءتفاهم‌ها از بین برود. اما کاری که اسرائیل کرد با تورهایی که در لبنان رقم زد، مسئله را به هم ریخت و طبیعتا وقتی ما مجبور شدیم پاسخ بدهیم، اختلافات باز شدید شد». وی با بیان اینکه در چند روز گذشته گفت‌وگوهایی انجام شده و قرار شد ادامه پیدا کند، یادآور شد: «اروپایی‌ها آن روی سکه خوششان را نشان دادند و به تبعیت از آمریکا، کشتیرانی و هواپیمایی ما را تحریم کردند. با تمام این اوضاع، ما به دنبال آن هستیم که ثابت کنیم به دنبال جنگ نیستیم و به دنبال صلح هستیم».

در سیاست خارجی، بحث اصلی این است که با همه دنیا و کشورهای همسایه تعامل داشته باشیم

پزشکیان در پاسخ به پرسشی درباره سیاست خارجی دولت چهاردهم نیز متذکر شد: «ما در عرض این مدت حدود صد دیدار و گفت‌وگو با رؤسای‌جمهور و سران دولت‌ها داشتیم». به گفته او، «به‌طور کلی در روند دیپلماتیک و سیاست خارجی بحث اصلی این است که با همه دنیا و کشورهای همسایه تعامل داشته باشیم و این چیزی است که می‌تواند مسأ را از این بحران‌ها نجات دهد. ما باید اقتصاد را باز کنیم و رونق همکاری‌ها را توسعه دهیم». رئیس‌جمهور ادامه داد: «در اکثر این سفرهای خارجی، پیگیر این هستیم که تولیدکنندگان و صنعتگران ما حضور داشته باشند و بتوانیم راه را برای اینکه این تبادلات بتواند شکل بگیرد، باز کنیم و در این مدت با رئیس‌جمهور چین صحبت کرده‌ایم و توافقات خوبی داریم و تلاش می‌کنیم مصوبات عملیاتی را اجرایی شود. معاون رئیس‌جمهور و یک گروه کارشناسی از چین نیز قرار است هفته آینده به ایران بایند». پزشکیان این را هم افزود که «با روسیه هم صحبت کردیم. ارتباطات، برنامه‌ها و معاهداتی داشتیم که به اینجا هم کارشناسان مجدد در حوزه نفت، گاز، راه و برق بازنگری کردند. برای اینکه بتوانیم اینها را اجرایی کنیم، خود من چندین جلسه گذاشتم». محمد جمهر خبر داد: «در صحبتی که با آقای پوتین داشتم، گفتند که دو نفر از معاونان‌شان را هفته آینده به ایران می‌فرستند که توافقات دو کشور را نهایی کنیم تا در دیداری که با هم در اوراسیا یا در ماه ژانویه در مسکو خواهیم داشت، در یک روند رسمی آن توافق‌ها را امضا کنیم تا کار را شروع کنند». به گفته رئیس‌وقه مجریه کشور، «دولت چهاردهم با هند هم مذاکراتی را انجام داده و همکاری با یک سری توافقات حاصل شد. با عراق هم یک سری توافقات داشتیم».

از رفع فیلترینگ و بازگشت استادان دانشجویان تا اجرای قانون حجاب

پزشکیان در پاسخ به پرسشی درباره رفع فیلترینگ به‌عنوان یکی از وعده‌های دولت چهاردهم به مردم، خاطرنشان کرد: «در موضوع رفع فیلترینگ، اگر بخواهیم بر مبانی وفاق ملی پیش برویم، باید سران قوا به یک زبان مشترک برسند. رهبر انقلاب نگفتند اینترنت را فیلتر کنید، بلکه گفتند حاکمیت کنید. اما اینها همه چیز را فیلتر کردند». رئیس‌دولت این را هم گفت که «در نشست سران قوا با کارشناسان، سه گزینه مطرح شد و به توافق هم رسیدیم. در شورای عالی فضای مجازی، دیدگاه‌های خاصی وجود داشت، که کار با کارشناسان ارجاع داده شد و در حال بررسی

امضای مسعود

است»، در خصوص بازگشت دانشجویان و استادان به دانشگاه نیز پزشکیان این‌طور جواب داد: «سیاری از دانشجویان و استادان به دانشگاه بازگشته‌اند مگر کسانی که مشکل قضائی داشته باشند. کاری که با دانشجویان در دانشگاه انجام شده بود، غیرقابل قبول بود». درخصوص اجرای قانون مصوب مجلس درباره حجاب، پزشکیان لحنی انتقادی داشت و تصریح کرد: «درساره قانون حجاب خیلی بحث داریم. به‌عنوان اجراکننده این قانون، سوالات و ابهامات بسیاری داریم و قرار است در این رابطه گفت‌وگو کنیم. باید کاری کنیم که هم اصول و ارزش‌های اعتقادی حفظ شود و وفاق را به هم نزنیم. اگر کاری را خوب اجرا کنیم، بدتر خواهد شد. کسانی که می‌خواهند کاری را انجام دهند باید حداقل مهارت، توانمندی، باور و اعتقاد را داشته باشند تا بتوانند آن کار را درست انجام دهند. در سیستم اداری خودمان بستر را برای اجرای این قانون آماده نمی‌بینم».

واکنش‌ها به دومین گفت‌ووی تلویزیونی پزشکیان

البته مواضع رئیس‌جمهور در دومین گفت‌وگوی تلویزیونی‌اش با واکنش‌هایی هم همراه بود. کم‌اینکه جمعدلییطحی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «پزشکیان در گفت‌وگوی تلویزیونی باز هم خودش بود با همان صافی و زلالی همیشگی‌اش. حمایت از وفاق و در سمت مردم بودن از یک سو و بیداکردن راه تعامل با افراطی‌های قدرتمند در سوی دیگر. کار سختی پیش‌رو دارد. ناامید نکرد. فقط سنگ‌لاخ‌بودن ره‌ا را هویدا کرد. تازه سبک گسختخ جدید مجری‌ها هم بود». البته ابطحی روز دوشنبه و پیش از انجام دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، لحنی متفاوت داشت و نوشته بود: «آقای رئیس‌جمهور، می‌خواهید با مردم حرف بزنید، چه عالی. لطفا بکید چرا نمی‌خواهند جامعه آرامش داشته باشد. لایحه حجاب که هم به آرامش و هم به دین مردم ضربه می‌زند، چاره مطرح می‌شود. دولت چه می‌خواهد بکند. لطفا بگویید مردم در زیر بار سختی معیشت نمی‌توانند دوام بیاورند. راه برون‌رفت هم سیاست خارجی است. می‌شود با مذاکره تحریم‌ها را برداشت. اگر نه چرا؟ باور کنید فیلترینگ برای مردم مسئله مهمی است. روزی میلیون‌ها بار که ملت فیلترشکن را فعال می‌کنند، با شما و قول‌هایتان می‌افتند». غلامحسین کرباسچی نیز درباره گفت‌وگوی تلویزیونی دوشنبه‌شب پزشکیان در روزنامه ایران نوشت: «آنچه از رئیس‌جمهور دیدیم، هم صداقت و شفافیت همیشگی بود. اما در مقابل، شیطنت‌های صداوسیما را شاهد بوده‌ایم؛ به‌گونه‌ای که تلاش داشتند با سؤال‌های متعدد و پریدن در میان کلام رئیس‌جمهور، به این پاسخ برسند که دولت می‌خواهد همه چیز را کران کند و با پیش‌کشاندن بحث مهم بالارفتن نرخ بنزین، اجزا را ندهند کلام ایشان به درستی منعقد شود». دبیرکل سابق حزب کارگزاران در نوشته خود به رئیس‌جمهور توصیه کرد: «آقای پزشکیان باید روال صداوسیما را به هم بزند. ضرورتی ندارد که ایشان بیش از یک ساعت در مقابل دوربین صداوسیما بنشینند و حرف بزنند. ایشان می‌تواند هر وقت که تمایل داشت رسانه‌ها را دعوت کند و تنها دو جمله بگوید که برای مردم قابل قبول باشد. وگرنه حضور در برنامه‌هایی که از قبل معلوم است که در آن چه گفته خواهد شد، فایده‌ای ندارد». در ادامه واکنش‌ها به دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، برخی چهره‌های سیاسی و رسانه‌ای به متن و گفته‌های پزشکیان اشاره داشتند و برخی هم ساختارشکنی در نحوه انجام مصاحبه‌ها با رئیس‌جمهور را برجسته کردند. کم‌اینکه به نوشته جماران، علیرضا خامسپیان، معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر محمود رئیس‌جمهور، گفت‌وگوی دوشنبه‌شب رئیس‌جمهور با مردم را که توسط صداوسیما و مجریان آن انجام شد، «یک گفت‌وگوی چالشی و به دور از کلیشه‌های مرسوم دانست؛ چراکه از منظر او، تاکنون سابقه نداشته این‌گونه از رئیس‌جمهور کشور سوالات صریح و چالشی پرسیده شود. شخص دکتر پزشکیان بیگنام این‌گونه گفت‌وگوهاست». محمد مبین هم به‌عنوان روزنامه‌نگار در واکنش خود به مجریان صداوسیما اشاره داشت و معتقد بود «المیرا شریفی‌مقدم مصاحبه‌کننده بود و رئیس‌جمهور مصاحبه‌شونده. دم هر دو نفر گرم که به روال مصاحبه‌های فرمایشی پایان دادند. شریفی‌مقدم صریح پرسید، پزشکیان صریح جواب داد، یعنی یک کار رسانه‌ای تمیز». به باور محمدرضا مهاجری، فعال رسانه‌ای، «یکی از مزایای ریاست‌جمهوری پزشکیان این است که مجری مصاحبه می‌تواند در بین حرف او ببرد، سؤال صریح بپرسد، مخالف کند و… تا همین چند ماه پیش چنین وضعی وجود نداشت». مهراوه خوارزمی، خبرنگار سیاسی، هم نوشت: «بخشعه از اینکه هر خبرنگاری بتواند بدون لکنت از مقامات پرسش کند، استقبال می‌کنم؛ اینکه قبلا المیرا شریفی‌مقدم در دولت قبل لکنت داشته هم جای شگامت ندارد».

البته مواضع رئیس‌جمهور در دومین گفت‌وگوی تلویزیونی‌اش با واکنش‌هایی هم همراه بود. کم‌اینکه جمعدلییطحی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «پزشکیان در گفت‌وگوی تلویزیونی باز هم خودش بود با همان صافی و زلالی همیشگی‌اش. حمایت از وفاق و در سمت مردم بودن از یک سو و بیداکردن راه تعامل با افراطی‌های قدرتمند در سوی دیگر. کار سختی پیش‌رو دارد. ناامید نکرد. فقط سنگ‌لاخ‌بودن ره‌ا را هویدا کرد. تازه سبک گسختخ جدید مجری‌ها هم بود». البته ابطحی روز دوشنبه و پیش از انجام دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، لحنی متفاوت داشت و نوشته بود: «آقای رئیس‌جمهور، می‌خواهید با مردم حرف بزنید، چه عالی. لطفا بکید چرا نمی‌خواهند جامعه آرامش داشته باشد. لایحه حجاب که هم به آرامش و هم به دین مردم ضربه می‌زند، چاره مطرح می‌شود. دولت چه می‌خواهد بکند. لطفا بگویید مردم در زیر بار سختی معیشت نمی‌توانند دوام بیاورند. راه برون‌رفت هم سیاست خارجی است. می‌شود با مذاکره تحریم‌ها را برداشت. اگر نه چرا؟ باور کنید فیلترینگ برای مردم مسئله مهمی است. روزی میلیون‌ها بار که ملت فیلترشکن را فعال می‌کنند، با شما و قول‌هایتان می‌افتند». غلامحسین کرباسچی نیز درباره گفت‌وگوی تلویزیونی دوشنبه‌شب پزشکیان در روزنامه ایران نوشت: «آنچه از رئیس‌جمهور دیدیم، هم صداقت و شفافیت همیشگی بود. اما در مقابل، شیطنت‌های صداوسیما را شاهد بوده‌ایم؛ به‌گونه‌ای که تلاش داشتند با سؤال‌های متعدد و پریدن در میان کلام رئیس‌جمهور، به این پاسخ برسند که دولت می‌خواهد همه چیز را کران کند و با پیش‌کشاندن بحث مهم بالارفتن نرخ بنزین، اجزا را ندهند کلام ایشان به درستی منعقد شود». دبیرکل سابق حزب کارگزاران در نوشته خود به رئیس‌جمهور توصیه کرد: «آقای پزشکیان باید روال صداوسیما را به هم بزند. ضرورتی ندارد که ایشان بیش از یک ساعت در مقابل دوربین صداوسیما بنشینند و حرف بزنند. ایشان می‌تواند هر وقت که تمایل داشت رسانه‌ها را دعوت کند و تنها دو جمله بگوید که برای مردم قابل قبول باشد. وگرنه حضور در برنامه‌هایی که از قبل معلوم است که در آن چه گفته خواهد شد، فایده‌ای ندارد». در ادامه واکنش‌ها به دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، برخی چهره‌های سیاسی و رسانه‌ای به متن و گفته‌های پزشکیان اشاره داشتند و برخی هم ساختارشکنی در نحوه انجام مصاحبه‌ها با رئیس‌جمهور را برجسته کردند. کم‌اینکه به نوشته جماران، علیرضا خامسپیان، معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر محمود رئیس‌جمهور، گفت‌وگوی دوشنبه‌شب رئیس‌جمهور با مردم را که توسط صداوسیما و مجریان آن انجام شد، «یک گفت‌وگوی چالشی و به دور از کلیشه‌های مرسوم دانست؛ چراکه از منظر او، تاکنون سابقه نداشته این‌گونه از رئیس‌جمهور کشور سوالات صریح و چالشی پرسیده شود. شخص دکتر پزشکیان بیگنام این‌گونه گفت‌وگوهاست». محمد مبین هم به‌عنوان روزنامه‌نگار در واکنش خود به مجریان صداوسیما اشاره داشت و معتقد بود «المیرا شریفی‌مقدم مصاحبه‌کننده بود و رئیس‌جمهور مصاحبه‌شونده. دم هر دو نفر گرم که به روال مصاحبه‌های فرمایشی پایان دادند. شریفی‌مقدم صریح پرسید، پزشکیان صریح جواب داد، یعنی یک کار رسانه‌ای تمیز». به باور محمدرضا مهاجری، فعال رسانه‌ای، «یکی از مزایای ریاست‌جمهوری پزشکیان این است که مجری مصاحبه می‌تواند در بین حرف او ببرد، سؤال صریح بپرسد، مخالف کند و… تا همین چند ماه پیش چنین وضعی وجود نداشت». مهراوه خوارزمی، خبرنگار سیاسی، هم نوشت: «بخشعه از اینکه هر خبرنگاری بتواند بدون لکنت از مقامات پرسش کند، استقبال می‌کنم؛ اینکه قبلا المیرا شریفی‌مقدم در دولت قبل لکنت داشته هم جای شگامت ندارد».

البته مواضع رئیس‌جمهور در دومین گفت‌وگوی تلویزیونی‌اش با واکنش‌هایی هم همراه بود. کم‌اینکه جمعدلییطحی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در

دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بوند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندارد دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن کیفیت دومین گفت‌وگوی تلویزیونی پزشکیان، بودند کسانگی که نگاه انتقادی به استاندار دوگانه صداوسیما در مصاحبه‌های تلویزیونی با رئیس‌جمهور داشته است؛ چاره کار بازگشت به عقل است».

علاوه بر واکنش مثبت اهالی رسانه درساره بالارفتن